

**СЕКЦІЯ 7. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ
І ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ТА СВІТОВОГО
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА, СУЧАСНА МУЗИЧНА ОСВІТА,
ТРАДИЦІЙНИЙ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РАКУРС
МУЗИЧНО-ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА**

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-388-3-46>

**ТРАДИЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОГО МЮЗИКЛУ У СИСТЕМІ
СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

Архіпова Наталя Євгеніївна

*аспірантка, старший викладач кафедри музичного мистецтва
і звукорежисури
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Мюзикл сьогодні є одним із самих розповсюджених і комерційно успішних жанрів серед низки музично-театральних сценічних заходів. Цій успіх можна частково пояснити видовищністю та майстерністю виконання. У мюзиклі об'єднується музика, сценічне мистецтво та візуальна блискучість, створюючи непередбачуваний та захоплюючий світ, який занурює глядачів у нові реалії.

Впродовж свого історичного існування та розповсюдження у всьому світі мюзикл зазнав значних трансформацій, охопив безліч музичних жанрів та стилів – від вальсу та городського романсу до джазу, поп-, та рок-музики. Багатогранна та різноманітна музична частина диктує умови для інтеграції у сценічне дійство різних стилів хореографії та відображає драматургію дійства у комедійному, романтичному або навіть трагедійному руслі. Палітра емоцій надзвичайно широка: від простих та навіть наївних до глибоких психологічних тем, порушених нещодавно на тлі сучасних викликів суспільства.

Враховуючи це розмаїття стилів та регіональні особливості, які вбирає мюзикл впродовж свого розповсюдження у різних куточках світу, доцільно відокремити бродвейський мюзикл, оскільки саме він є джерелом традицій і носієм генетичного коду даного жанру на відміну від музичного театру чи американського музичного театру.

Культурний вплив, який мають найбільш відомі та популярні зразки американського бродвейського мюзиклу, складно переоцінити. Вони стають культурним феноменом, що відображає моду, смаки та соціальні тенденції сучасного суспільства. Музика, персонажі та ідеали, які вони пропонують, часто стають популярними серед масової аудиторії та безпосередньо впливають на популярну культуру світу. Особливо це стосується суспільних тем та викликів, що цікавлять сучасну аудиторію. Актуальні теми стають доступними для розуміння та розкривають нові аспекти через музику та яскравих персонажів, які зазвичай є збиральними образами з концентрацією певних рис того чи іншого типу людської натури.

Маючи багату історію музично-драматичного театру, Україна теж не обійшла стороною інтерес до мюзиклу. Саме зараз на українських майданчиках відбувається становлення жанру шляхом власних проб і помилок. Сьогодні популярність мюзиклів в Україні набирає обертів не тільки як розважальний комерційний жанр, а і як форма високого мистецтва і комплексної сценічної майстерності. Вистави оригінальних українських мюзиклів, таких як «Кохання січового стрільця» у постановці Одеського академічного театру музичної комедії (лібрето і музика Ярослава Барнича, слова до пісень – Юрія Шкрумелюка), «Шинель» – за мотивами М. Гоголя у постановці Київського Молодого театру, у Кропивницькому – «Вій» у форматі рок-опери (створена за мотивами повісті М. Гоголя) стали успішними, набули великої популярності та завоювали признание глядацької аудиторії. Великий успіх на просторі України мав новий український мюзикл «Княгиня Ольга», ідея створення якого належить старшому викладачу кафедри музичного мистецтва та звукорежисури Міжнародного гуманітарного університету, аспіранту Денису Юрійовичу Рудому, який також є виконавцем головної ролі, автором і постановником цього явища.

Бродвейські мюзикли також знаходять своїх шанувальників в Україні. Справжнім екскурсом у історію мюзиклу можна розглядати постановку «XX століття. Найкраще», яку презентували влітку 2021 у Харківському театрі «БаЗа» (режисер Володимир Какурін). Робота увірвала в себе 30 найпопулярніших творів з історії жанру, які пов'язані спеціально створеним для цієї вистави сюжетом. Виконання номерів впродовж двох дій супроводжується естрадним оркестром театру та світловим шоу. У цьому ж році Київський музичний театр на Подолі відкрив свій ювілейний сезон мюзиклом «School of rock» Ендрю Ллойд Уеббера, а Одеський театр музичної комедії імені М. Водяного у 2024 році презентував версію однієї з найвідоміших рок-опер «Ісус Христос – суперзірка» того ж автора.

Безперечно, що звернення українських музично-театральних установ до всесвітніх шедеврів у жанрі мюзикл, може стати частиною інтеграції української культури у всесвітні тенденції розвитку музичного мистецтва, однак постає багато питань у зв'язку з втіленням цих вистав на вітчизняній сцені. Найголовніша полягає в тому, що на теренах нашої країни практично відсутні бази підготовки виконавців, які відповідають вимогам мультижанровості та синтетичності сценічної діяльності на необхідному професійному рівні. Актор музичного театру має бути універсальним виконавцем, оскільки цей жанр має на увазі органічне поєднання вокальної діяльності, акторської майстерності та хореографії. А для цілісної та виразної реалізації образу персонажу у ньому мають бути органічно поєднані сценічно-виразні характеристики усіх перелічених видів сценічної майстерності.

В Україні існує багато навчальних закладів, які випускають артистів – професійних фахівців музично-сценічної діяльності, виховання яких засновано на принципах академічних напрямів музичного мистецтва, таких як опера, оперетта, камерне вокальне виконавство, концертний академічний спів. Але успішна професійна діяльність у сфері сучасного музичного театру, який заснований на традиціях саме бродвейського мюзиклу, вимагає у фахівців професійних навичок, заснованих на зовсім іншій музично-стильовій та вокально-технічній базі. Крім цього, пластичні та акторські принципи сценічної діяльності, не змінюючи суті, суттєво відрізняються від академічної традиції з боку стилю та традиції донесення ідеї до глядача.

Ці фактори надихнули групу викладачів кафедри музичного мистецтва та звукорежисури на амбітний освітній проект: 5-й рік на базі Міжнародного гуманітарного університету відбувається навчання акторів музичного театру, що базується на сучасних західних методиках видатних викладачів, таких як Сетт Рігз (Seth Riggs), Бретт Меннінг (Brett Manning), Кен Тамплін (Ken Tamplin), Петсі Роденбург (Patsy Rodenburg). Здобувачі отримують професійні навички за допомогою музично-сценічного матеріалу видатних зразків класичного і сучасного мюзиклу. Викладачі кафедри розуміють, що підготовка сучасного артиста-вокаліста мюзиклу є багатограним процесом, що поєднує у собі велику кількість складових і потребує тривалої професійної підготовки в рамках вищого навчального закладу. Тому технічна база та навчальний план задовольняють різнобічну потребу у опануванні всього спектру музично-теоретичних дисциплін та вокальних і акторських практичних професійних навичок для можливості опанування складного репертуару, надбання конкурентоспроможності на сценічних майданчиках нашої країни та за її межами.